

N:o 8.

Ank. till Riksd. Kansli den 26 Jan. 1874, kl. 2 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, med förslag till ny reglering af häradshöfdingarnes löneförmåner; Gifven Stockholms Slott den 31 December 1873.

För häradshöfdingarne utgöres den förnämligaste inkomsten för närvarande af sportler. Derförutan finnas för 56 af de 103 domsagorna i riket boställen, hvarjemte löneförmåner till vexlande belopp äro anslagna till häradshöfdingarne under benämning af boställsränta, lön, tingsgästningspenningar, boställsersättning och boställspenningar, äfvensom vissa häradshöfdingar åtnjuta ersättning för dem frångångna bötesandelar, andra för de under namn af domarenäst inom Lappmarken förut utgående afgifter samt ännu en annan för exproprierad boställsjord. Tvifvelsmål om lämpligheten af det nuvarande aflönings sättet har länge förefunnits, och alltsedan år 1840 har uti alla häradshöfdingefullmakter intagits förbehåll om skyldighet för den utnämnde att vara underkastad en blifvande allmän lönereglering. Slutligen anhöll 1868 års Riksdag uti särskilda underdåniga skrivelser, att Kongl. Maj:t täcktes låta dels undersöka och utreda, om och på hvad sätt det nu med vissa tjenstebefattningar förenade aflönings sättet medelst expeditionslösen eller andra sportler skulle till båtнад för det allmänna kunna helt och hållet eller till någon del afskaffas, och dels tillse, huruvida de åt civila embets- och tjenstemän upplåtna boställen borde, i den mån sådant författningsenligt kunde ega rum, till statsverket indragas.

Uti infordradt underdånigt utlåtande öfver denna senare skrifvelse, i hvad den afser indragning af häradshöfdingeboställena, har Kammarkollegium tillkännagifvit sig vidhålla de åsigter, som uti ett tidigare,

Bih. till Riksd. Prot. 1874. 1 Saml. 1 Afd. 5 Häft.

gemensamt med Statskontoret afgifvet utlåtande rörande indragning af en del landtstatstjenstemäns boställen blifvit uttalade, eller att bostälленas bibehållande i allmänhet vore menligt ej mindre för tjänsternas behöriga utöfning, än ock för tjenstemännen sjelfve, äfvensom för staten. Det skulle nemligen icke kunna bestridas att, då tjenstemän, hvilka hade trägna tjenstegöromål, måste dela sin tid emellan dessa och skötseln af ett icke sällan vidsträckt jordbruk, göromålen derigenom komme att i större eller mindre mån eftersättas. Äfven vore det klart att tjenstemannen, om han, såsom ofta torde vara fallet, vid boställets emottagande saknade erforderliga insigter i landtbruksskötseln samt dessutom nödsakades att, i anscende till otillräckligheten af de så kallade laga husen, låta uppföra nya eller tillhandla sig redan befintliga öfverloppshus, äfvensom att förskaffa sig de för jordbruket behöfliga inventarier, härigenom lätteligen kunde, såvida han ej egde enskild förmögenhet, bringas på ekonomiskt obestånd, ett förhållande, som åter i sin mån måste hafva ett skadligt inflytande på tjenstens handhafvande. Att slutligen det allmänna skulle vinna på bostälленas indragning, vore en naturlig följd deraf, att genom deras utarrendering för kronans räkning desamma antagligen komme att skötas af personer, hvilka egde större insigter i jordbruket och tillika kunde härät egna en mera odelad uppmärksamhet. Till dessa skäl ansåg Kollegium sig äfven kunna lägga, att då ett boställe på längre tid bortarrenderas, arrendatorn är lättare i tillfälle att nedlägga kostnader på jordens uppodling och förbättring samt derigenom bringa bostället till högre värde, än då det utarrenderas af boställshafvaren på några få år eller under hans ovissa tjenstetid eller ock af honom sjelf under eget bruk innehafves. De förhållanden, att nära hälften af häradshöfdingarne saknade boställen och att af de 56 boställen, som finnas, blott 8 af innehafvarne sjelfve brukas, hvaremot största antalet, eller 48, utarrenderats, ådagalade, enligt Kollegii tanke, hvad som dessutom ansågs icke kunna vara något tvifvel underkastadt, att, i och för embetets utöfning, boställe för en häradshöfding icke vore ovilkorligen nödvändigt; och fann Kollegium sig sålunda ega all anledning att i afseende på de häradshöfdingarne förlånade hemman och lägenheter, och företrädesvis för dessa, tillstyrka hvad Kollegium beträffande civila boställen i allmänhet vid föregående tillfällen förordat, eller att dessa måtte varda till statsverket indragna, icke för att sedermera försäljas, utan för att, i likhet med andra redan indragna boställen, för statsverkets räkning, genom Kollegium utarrenderas.

Andra skäl tala emellertid ock för en mera genomgripande förändring i nu gällande bestämmelser om sättet för häradshöfdingarnes

aflöning. Oaktadt tid efter annan verkställda domsageregleringar, förefinnes en ytterlig ojemnhet i löne-inkomster de särskilda domsagorna emellan, och denna är långt ifrån alltid föranledd af motsvarande fördelning af arbete och ansvar. Om än berörda ojemnheter i inkomster kunde utan anmärkning ega rum, så länge de mindre lyckligt lottade domsagorna dock gäfvos sine innehafvare en tarflig utkomst, så synes det numera hafva blifvit en oafvislig nödvändighet att åstadkomma ändring deruti, sedan med den inträdda allmänna prisstegringen inkomsterna af åtskilliga domsagor blifvit för sitt ändamål alldeles otillräckliga.

Med afseende å nu anförda förhållanden uppdrog Kongl. Maj:t den 19 sistlidne Augusti åt utsedde komiterade att, efter utredning i hvad mån förenämnda, af Riksdagen angifna grunder härvid borde komma i tillämpning, utarbета och afgifva förslag till ny reglering af härads-höfdingarnes löneförmåner.

I det underdåniga betänkande, hvilket, åtföljdt af tillhörande beräkningar och öfersigter samt af två komiténs ledamöter afgifna särskilda meningar, den 5 innevarande månad till Kongl. Maj:t inkommit och hvilket finnes denna proposition bilagdt, hafva komiterade, sedan de framhållit, å ena sidan de olägenheter samt, å den andra, de fördelar, som med sportelsystemet äro förenade, förklarat, det de trott sig finna den lämpligaste lösningen af den dem förelagda fråga i antagande af den grundsats, att sportlerna, så vidt de erfordras såsom vederlag för de med domsageförvaltningen förenade kostnader, bibehållas, men i öfrigt afskaffas och att häradshöfdingarnes egentliga aflöning af statsmedel bestrides, under det att stämpelpappersafgiften vid häradsrätterna ökas i mån af sportlernas minskning. I två hänseenden vore dock, i komiterades tanke, en modifikation af denna grundsats nödig, nemligen dels deruti, att kostnaderna för resor till och gästning vid de lagtima tingen undantogs från de förvaltningsomkostnader, som skulle medelst sportler gäldas, och dels deruti, att de s. k. extra sportel-inkomsterna, såsom af gravationsbevis, stämningar, syneförrättningar o. s. v., fortfarande hänfördes till de medel, hvarmed domarens egen aflöning skulle bestridas.

Den af komiterade, såsom nyss nämndes, i afseende å löneregleringen framställda grundsats synes Kongl. Maj:t mycket antaglig. Den erbjuder obestriddigen stora fördelar deri, att löneförmåner inom de särskilda domsagorna kunna ställas i närmare förhållande till hvarandra, domaren göres till sina behållna inkomster väsendtligen beroende deraf, huruvida sportler i sparsammare eller ymnigare mån tillflyta, och förvaltningskostnaderna blifva till följd af den omsorg domaren i eget intresse nödgas deråt egna, till det minsta möjliga nedsatta. Men ju riktigare grund-

satsen är, desto mindre torde det vara skäl att derifrån göra undantag. Det är ock i fråga om de gjorda undantagen, som två ledamöter i komitén hyst en afvikande mening; och vill Kongl. Maj:t nu till granskning upptaga de skäl, som majoriteten för sin åsigt anfört.

Komiterade hafva till stöd för det förra undantaget åberopat, att om tingsresor och tingsgästning räknades till de allmänna förvaltningsomkostnaderna och sportelsatserna i följd deraf bestämdes till de högre belopp, som erfordrades för att betäcka äfven utgifterna för densamma, så skulle jemväl de häradshöfdingar, som bodde å tingsstället och för ifrågavarande ändamål ej behöfde vidkännas alls någon utgift, likväl åtnjuta denna förhöjning och den, hvars resor vore färre och kortare, erhålla lika stor ersättning som den, hvilken hade att färdas vida större väglängd. — Hvad åter de extra sportlerna beträffar, ansågo Komiterade det särskilda förhållande med dem ega rum, att de mest betydande och ansvarsfulla bland de göromål, hvarför nämnda inkomster utgöra vederlag, nemligen uprättande af gravationsbevis och andra intyg af domarembetet, nästan uteslutande måste af domaren sjelf ombestyras. Såsom ersättning för arbetsbiträde kunde, då sådant i allmänhet ej blifvit begagnadt, lösen för dylika handlingar ej anses, utan måste principiellt räknas till de inkomster, som utgöra domarens egen aflöning. Härförutan funnes äfven praktiska skäl som talade för det ifrågavarande undantaget. Det vore nemligen uppenbart att, om jemväl de extra inkomsterna inberäknades bland de sportler, hvarmed förvaltningskostnaderna skulle bestridas, men sportelsumman ej finge öfverskrida summan af de verkliga kostnaderna, en så mycket större nedsättning i de nuvarande sportelsatserna måste ske. Af det förslag i detta syfte, som blifvit inom komitén framställt, hade visat sig, att denna nedsättning skulle blifva så stor, att i åtskilliga fall icke allena den viktiga fördel af sportelsystemet, som ligger i dess förmåga att mana domaren till fullgörande af sina skyldigheter såsom expeditionshafvande skulle förloras, utan domaren till och med understundom finna sin uträkning vid att i det längsta åsidosätta densamma. Detta gällde företrädesvis gravationsbevisen, för hvilka den nu bestämda lösen vore så ringa, att dess nedsättande till hälften, såsom nödigt torde vara, derest ifrågasatta grundsats skulle följas, icke skulle stå i rimligt förhållande till det besvär och det ansvar, hvarmed utfärdandet af dessa viktiga expeditioner är förenadt. En annan praktisk olägenhet af de extra sportelinkomsternas hänförande till de medel, hvarmed förvaltningskostnaderna skola betäckas, förefunnes jemväl deruti, att dels Expeditionstaxan måste, särskildt för Häradsrätterna, undergå vida större förändring, än eljest vore behöfligt, och sålunda skilnaden mellan

förhållandena i land och stad ytterligare ökas, dels ock en hel mängd nya slag af stämpelpapper anskaffas, såvida statsverket skulle, såsom vederlag för den till härads höfdingarne anslagna kontanta lön, medelst stämpelpapper uppbära skilnaden emellan den nedsatta lösen och den nuvarande. Endast för gravationsbevis, som nu draga en lösen af 2, 3, 6, 9, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 19 eller 20 Riksdaler, komme att erfordras tolf nya slag af skrifkartor, helst, då gravationsbevisen ej införas i några minnesböcker och icke heller renoveras, omsorgen om nödig kontroll ej torde tillstådja, att de förses endast med biläggningskartor.

Emot hvad angående de extra sportelinkomsternas natur sålunda blifvit yttradt, bör erinras, att till utredning och afdömande af de till domarens handläggning hörande mål kan han vida mindre än för upsättande af gravationsbevis använda arbetsbiträde, och dock skola, äfven enligt komiterades förslag, de sportler, som utgöra betalning för protokoll och beslut i dessa mål användas till betäckande af förvaltningskostnaderna. Den för löneregleringen antagna principen måste just innebära, att lösen utgör en ersättning egentligen blott för det materiela arbetet, hvaremot det intellektuella arbetet jemte embetsansvaret godtgöres genom de såsom lön anvisade statsmedlen, och mot denna princip strider ingalunda, att de extra sportlerna behandlas på fullkomligt enahanda sätt med de öfriga. Den förutsättningen ligger ock nära till hands, att en domare, hvilken uti hittills bestämda lägsta lösen för gravationsbevis af 2 och 3 riksdaler funnit ett motiv för skyndsammare utfärdande af begärdt gravationsbevis, skall finna det äfven i en ända till hälften nedsatt lösen, och hvad de öfriga anmärkta olägenheterna vidkommer, synas de vara utan all betydelse, helst som redan nu särskilda bestämmelser finnas för stad och land angående lösen för gravationsbevis, flera afvikande sportelsatser i allt fall måste för landet fastställas samt genom lämpliga anordningar i afseende å stämpelpapper det förutsatta behovet af en mängd nya skrifkartor skall kunna förekommas.

I fråga om den del af kostnaderna för domsageförvaltningen, hvilken utgår för resor till de lagtima tingen och gästningen dervid, måste erkännas, att denna i särdeles olika mån förekommer inom de särskilda domsagorna, och om det vore en möjlighet att fastställa sportelsatserna så, att inom hvarje domsaga sportlerna kunde anses i det närmaste jemnt motsvara förvaltningskostnaden, då kostnaden för tingsresor och tingsgästning undantoges, borde komiterades mening i denna punkt godkännas. Så olikartade äro emellertid förhållandena inom de särskilda domsagorna jemväl i öfrigt, att målet icke fullständigt kan uppnås, utan skall det vid en noggrann grauskuing utan tvifvel finnas att, huru omsorgsfullt man

än må tillvägagå vid sportelsatsernas bestämmande, i vissa domsagor sportlerna komma att understiga förvaltningskostnaden, i andra åter att öfverskjuta densamma. Om således, såsom nödigt synes, för att i hvarje fall träffa det rätta så nära som möjligt, för samtliga domsagorna måste tillses, i hvad förhållande sportlerna, efter verkställd reglering, komme till den nödiga förvaltningskostnaden, samt afdrag eller tillägg derefter ske vid de såsom lämpliga ansedda löneförmånerna, så finner Kongl. Maj:t icke något skäl att ur denna beräkning särskildt utesluta den nu ifrågavarande delen af förvaltningskostnaden.

Såsom grund för en förnyad reglering af häradshöfdingarnes löneförmåner, anser Kongl. Maj:t alltså utan undantag den princip böra, så långt i tillämpningen ske kan, läggas, att sportlerna i den mån de erfordras såsom vederlag för de med domsageförvaltningen förenade kostnader, bibehållas, men den egentliga aflöningen af staten bekostas.

Härnäst förekommer då till bedömande, huruvida de åt vissa domsagor anslagna boställen fortfarande böra dervid bibehållas eller icke. Lika med Kammar-kollegium hafva komiterade ansett sig böra tillstyrka indragning till statsverket af dessa boställen, och de skäl, hvilka Kollegium för en sådan åtgärd anfört, torde icke kunna till riktigheten bestridas.

Kollegium har emellertid fäst uppmärksamheten derå, att för den händelse en nära öfvervinnelig svårighet för en häradshöfding skulle finnas att inom domsagan annorstädes än å bostället erhålla tjenlig bostad, eller ock häradsboarne å boställe åt sin domare uppfört boningshus eller å bostället eller i dess närmaste grannskap byggt sitt tingshus, afsöndring för häradshöfdingens eller häradets räkning borde få ske af den jordrymd, som för bostads- eller tingshusen erfordrades, hvarom, i händelse af behof, förbehåll kunde göras, vid boställes utarrendering. Äfven komiterade hafva funnit det vara lämpligt och billigt, att, om tingslag byggt sitt tingshus eller bostad åt domaren å boställes egor, det medgäfves tingslaget att hafva dessa hus qvarstående för dermed afsedda ändamål, men att, enligt Kollegii anvisning, tillåta jordafsöndring från boställen till tomtplats för åbyggnad, som vore nuvarande innehafvares enskilda egendom, syntes komiterade deremot ej vara gagneligt. En sådan afsöndring kunde, enligt komiterades tanke, nedtrycka arrendet på bostället och den förutsatte dessutom för häradshöfdingen en underhålls- och byggnadsskyldighet, som utan sammanhang med jordbruk torde blifva för honom alltför betungande. Det kunde emellertid icke bestridas, att häradshöfding, som på boställe hade honom enskildt tillhörig åbyggnad, eller som åt sig undantagit bostad eller andra förmåner, då boställe med

Kongl. Maj:ts tillstånd utarrenderats, skulle blifva lidande på indragningen, om den med stränghet genomfördes. På det att sådant måtte kunna undvikas, förmenade komiterade Statsverket böra mot lösen öfvertaga så kallade öfverloppshus, derest de befunnes för bostället, om ej nödvändiga, dock nyttiga. Detta medförde en ringa uppoffring, då antagligt vore, att boställe betingar högre arrende, om öfverloppshus, som kunna till häradshöfding eller annan uthyras, få kvarstå. Äfven syntes staten böra respektera sådant i arrendekontrakt upptaget undantag, som det nämnda.

Hvad angår tiden för verkställigheten af bostälernas indragning har Kammar-kollegium uttalat den tanke, att den icke borde i nuvarande häradshöfdingars tjenstetid och innan de dem eller deras sterbhus tillkommande fardagsår gått till ända, ega rum i annan händelse, än att vederbörande sjelfva till bostälernas afträdande sig anmälde, äfvensom att indragningen sedermera borde verkställas endast i den mån de om dessa boställen i behörig ordning afslutade arrendekontrakt ginge till ända. Af de nuvarande häradshöfdingarne funnos de, hvilka på sina embeten innehafva fullmakt utan deruti infördt vilkor, att de skola åtnöjas med de förändringar som i afseende på aflöningen framdeles blefve stadgade. Dessa vore ovilkorligen berättigade att, om de sådant önskade, bostället under sin tjenstetid sjelfve bruka eller åt andra upplåta; och om än en så vidsträckt rättighet icke lika obestriddligen tillkomme de häradshöfdingar, i hvilkas fullmakt ett vilkor af förenämnda beskaffenhet influtit, så syntes det likväl, som borde derutinnan icke heller för dem någon inskränkning stadgas. Komiterade hafva anmärkt, att sex boställen äro anslagna till domsagor, hvilkas nuvarande innehafvare icke på grund af vilkor i fullmakterna äro underkastade lönereglering och som icke torde kunna indragas under nuvarande häradshöfdingars tjenstetid; och dessa boställen voro $\frac{3}{4}$ mantal Skogs i Gotlands södra härad, 1 mantal Kalf i Sunnerbo härad, $\frac{3}{4}$ mantal Svansjö med qvarn och $\frac{1}{4}$ mantal Prestetorpet i Marks härad samt 1 mantal Brötegården och $\frac{1}{4}$ mantal Hamnebacka i Valbo härad; att öfriga boställen deremot torde kunna indragas redan under nu varande innehafvares tjenstetid; att då, för den händelse häradshöfdingar, som sjelfve öfvertagit brukningen af sina boställen, finge sig ålagdt att under tjenstetiden afstå från brukningen, sådant komme att verka en svår rubbning i deras ekonomiska anordningar och beräkningar samt kunde föranleda betydliga af dem icke förskyllade förluster, billighet, rättskänsla och statens värdighet likväl bjöde, att det lemnades dessa häradshöfdingar öppet att för tjenstetiden behålla boställena emot behörigt afdrag på den kontanta lönen, samt att de bo-

ställen, som af häradshöfdingarne sjelfve brukas, vore, utom här ofvan nämnde $\frac{3}{4}$ mantal Skogs, sju, nemligen $1\frac{3}{4}$ mantal Lindhof i Svartlösa härad, $1\frac{1}{4}$ mantal Husby med torpet Falsboda i Wendels härad, $\frac{7}{8}$ mantal Alleqvia i Gotlands Norra härad, 1 mantal Wassmolösa i Södra Møre härad, 1 mantal Lundegård på Öland, 1 mantal Bärby i Vestra Hisings härad och 1 mantal Kragenäs i Tanums härad. Huruvida häradshöfdingen i Östra härad i Småland tagit sitt boställe 1 mantal Hvetlanda under eget bruk och bostället sålunda vore att hänföra till de sist-uppräknade, hade komiterade ej kunnat af tillgängliga handlingar inhemta.

Angående sistnämnda boställe har sedermera den upplysning erhållits, att häradshöfdingen, som först instundande fardag tillträder detsamma, för en tid af tre år bortlåtit det på arrende.

Kongl. Maj:t delar fullkomligt komiterades åsigter rörande allt det, som med bostälленas indragning står i gemenskap, samt anser jemväl, lika med komiterade, att de särskilda anslag, som hittills till häradshöfdingarne utgått under hvarjehanda titlar, såsom boställsränta, boställsersättning m. m. skola upphöra.

Beträffande beloppet af den aflöning, som häradshöfdingarne borde för egen räkning uppbära, sedan förvaltnings- och resekostnader blifvit ersatta, hafva komiterades flesta ledamöter ansett detsamma böra bestämmas till lägst 5,500 riksdaler och högst 8,000 riksdaler, hvaremot en ledamot föreslagit lägsta beloppet till 5,000 riksdaler och det högsta till 7,500 riksdaler. I afseende å lönerna hafva, med hänsyn till göromålens storlek och beskaffenhet inom de särskilda domsagorna, de ledamöter i komitén, hvilka ansett de extra sportelinkomsterna böra i aflöningen inräknas, hänfört domsagorna under 6 löneklasser på det sätt, att sammanlagda aflöningsbeloppet skulle blifva för första klassen 5,500 riksdaler, för den andra 6,000 riksdaler, för den tredje 6,500 riksdaler, för den fjerde 7,000 riksdaler, för den femte 7,500 riksdaler och för den sjette 8,000 riksdaler, hvaraf i statsanslag för hvardera af de två första klasserna 5,000 riksdaler, för hvardera af de derefter följande 5,500 riksdaler och för hvardera af de två högsta 6,000 riksdaler samt återstoden genom de extra sportelinkomsterna. De två öfriga hafva föreslagit, att af statsanslaget en del skulle utgöra lön och en del tjänstgöringspenningar; att den del, som utgjorde lön, af ene ledamoten upptagen till 4,500 riksdaler, men af den andra, som i allmänhet förordat den lägre aflöningen, till 4,000 riksdaler, skulle för alla häradshöfdingar blifva lika, hvaremot tjänstgöringspenningarne skulle lämpas efter göromålens mängd och

och beskaffenhet inom de särskilda domsagorna; att för de domsagor, der förvaltningskostnaden ansåges icke blifva genom sportlerna, sådana de af dessa ledamöter föreslogos, betäckt, bristen skulle domhafvanden genom ett statsbidrag godtgöras, likasom å andra sidan, derest öfverskott ansågs uppkomma, detta borde å tjenstgöringspenningarne afräknas; samt att, då härads höfding erhöle ledighet, den, som i hans ställe förordnades att domsagan förestå, finge, der ej annorlunda för visst fall förordnades, uppbära såväl tjenstgöringspenningarne som bidraget till förvaltningskostnaden jemte sportelinkomsterna.

Med afseende å den mödosamma och ansvarsfulla embetsförvaltning, som är underdomaren å landet anvisad, de anspråk på insigter och skarp-sinnighet, som å honom ställas, samt vigten deraf att han befinner sig i ekonomiskt oberoende ställning och ej tryckes af bekymmer för egen och familjs utkomst, anser Kongl. Maj:t med komiténs fleste ledamöter aflöningarne böra bestämmas till minst 5,500 riksdaler och högst 8,000 riksdaler. Den åsigt, att viss del af tjenstemans aflöning bör utgöras af tjenstgöringspenningar, hvilka enligt regeln tillkomma den, som tjensten förrättar, har å senare tiden vunnit mycken tillämpning och synes äfven vara på goda skäl grundad. Kongl. Maj:t har fördenskull funnit sig böra godkänna den anordning af löneförmånerna, som af minoriteten i komitén blifvit förordad.

Domsagornas antal utgör, såsom förut är nämndt, för närvarande 103. Hos Kongl. Maj:t hafva nu Nordmarks, Gillbergs och Näs häradsboer i underdånighet sökt, att, innan det efter förra innehafvarens död lediga domareembetet i Södersysslets domsaga återbesättes, domsagan måtte fördelas i två domsagor, omfattande den ena Nordmarks härad samt den andra Gillbergs och Näs härader. Till stöd för dessa ansökningshafva åberopats domsagans stora vidsträckthet och folkmängd, äfvensom myckenheten af förekommande domaregöromål och behovet af ökade rättegångstillfällen. Af de beräkningar, t. f. domhafvanden upställt, framgår, att, om man antager 1872 års inkomster som normala, Nordmarks härad skulle, sedan erforderliga omkostnader frånräknats, lemna åt domhafvanden en inkomst af 5,000 riksdaler, samt Gillbergs och Näs härader, efter enahanda frånräkning, en inkomst af 3,800 riksdaler. I infordradt underdånigt utlåtande har Svea Hofrätt, med öfverlemnande af t. f. domhafvandens och Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes yttranden i ämnet, för egen del anført, att, med afseende å domsagans nu varande vidsträckta areal och der förekommande rättegångsarendens mängd och beskaffenhet, Hofrätten funne domsagans föreslagna delning, hvarigenom tillika skulle beredas de fördelar, som i förordningen den

17 Maj 1872 åsyftas, vara af viktiga behof påkallad, men att, enär, å andra sidan, på grund af hvad angående beloppet af domarens inkomster upplyst blifvit, antagas borde, att löneinkomsterna, sådana de nu äro, skulle för de föreslagna särskilda domarne blifva otillräckliga, i synnerhet hvad den inom Näs och Gillbergs härader beträffar, och ett dylikt förhållande synes kunna medföra betänkliga olägenheter för lagskipningen, ansåge Hofrätten sig böra tillstyrka bifall till de underdåniga ansökningarne endast för det fall, att sådan förbättring kunde uti inkomsterna åstadkommas, att de fullt motsvarade domarens skäliga behof.

På de skäl, som för domsagens fördelning i två tingslag blifvit anförda, vill Kongl. Maj:t, i sammanhang med den allmänna löneregleringen för underdomarne å landet, af Riksdagen äska anvisande af löner för en häradshöfding i Nordmarks härad samt för en i Söderssyslets domsaga, bestående af Gillbergs och Näs härader; varande förslag jemväl i dessa hänseenden af komiterade afgifna. Genom bifall härtill skulle domsagornas antal komma att uppgå till 104.

Af nuvarande häradshöfdingar äro sex, hvilka å sina domsagor innehafva fullmakter utan vilkor och i följd deraf icke torde vara skyldige att utan godtgörelse underkasta sig en lönereglering, nemligen Bengt Wolter Hesse, Carl Reinhold Kökeritz, Daniel Fehrman, Lars Olof Boström, John Abraham Tornerhjelm och Gustaf Adolf Montén.

Då Kongl. Maj:t nu går att framställa förslag i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts ofvan uttalade åsigter, stödjer Kongl. Maj:t Sig på de af förenämnda minoritet inom komitén uppgjorda beräkningar ej mindre öfver sportelinkomsterna efter föreslagen nedsättning i hittills gällande sportelsatser samt öfver förvaltningskostnaderna inom de särskilda domsagorna, än ock öfver de belopp, till hvilka tjänstgöringspenningarne böra inom de olika domsagorna fastställas, emot hvilka beräkningar Kongl. Maj:t ej funnit anledning till annan erinran, än att tjänstgöringspenningarne för Norra Roslags domsaga efter den antagna beräkningsgrunden höjas med 100 Riksdaler eller till 1,600 Riksdaler.

Till tvänne mindre betydande afvikelser torde dock skäl förefinnas. För de rättssökandes lättnad hafva häradshöfdingarne mångenstädes uppdragit åt andra inom domsagan boende personer att tillhandagå med stämningars utfärdande. En nedsättning af sportlerna härför skulle måhända kunna föranleda en rubbning af omförmälda, för allmänheten fördelaktiga anordning, likasom det med bibehållande deraf svårligen läte sig förena att genom stämpelpapper uppväga nedsättningen i sjelfva lösen. En bestämmelse i sistberörda riktning skulle äfven i afseende å vederhäftighetsbevis verka derhän, att sådana i allmänhet endast i domhaf-

vandens hemvist och möjligen vid de ordinarie tingen skulle kunna utfärdas, hvarigenom olägenheter utan tvifvel vore att motse. Kongl. Maj:t anser därför, att någon förändring i sportelsatserna för vanliga stämningar och för vederhäftighetsbevis icke bör ske.

På grund af hvad sålunda anförts, vill Kongl. Maj:t härigenom föreslå Riksdagen:

1:o att alla till häradshöfdingar anslagna boställen till statsverket indragas den 14 Mars 1876, dock med iakttagande:

a) att vederbörande indelningshafvare ega att, om de så önska, under sin återstående tjenstetid och med rätt till fardagsår för sig eller sterbhus, innehafva nedan nämnda boställen emot utfördt afdrag å det statsanslag, hvilket, enligt hvad nedan säges, skulle såsom lön en hvar tillkomma, nemligen:

	Afdragets belopp.
<i>Skogs</i> , $\frac{3}{4}$ mantal, Gotlands södra härad	675 R:dr
<i>Kalf</i> , 1 mantal i Sunnerbo d:o	522 „
<i>Svansjö</i> , $\frac{3}{4}$ mantal med qvarn och <i>Presttorpet</i> , $\frac{1}{4}$ mantal i Marks södra härad	635 „
<i>Brötegården</i> , 1 mantal och <i>Hamneboda</i> $\frac{1}{4}$ mantal i Walbo d:o	1,500 „
<i>Lindhof</i> , $1\frac{3}{4}$ mantal i Svartlösa d:o	3,200 „
<i>Husby</i> , $1\frac{1}{4}$ mantal och torpet <i>Falsboda</i> i Wendels tingslag	1,215 „
<i>Allequia</i> , $\frac{7}{8}$ mantal i Gotlands norra härad	1,500 „
<i>Wassmolösa</i> , 1 mantal i södra Möre d:o	1,260 „
<i>Lundegård</i> , 1 mantal på Öland	500 „
<i>Bärby</i> , 1 mantal å Vestra Hisingen	2,000 „
samt	
<i>Kragenäs</i> , 1 mantal i Tanums härad	1,250 „

b) att, der boställe blifvit med Kongl. Maj:ts tillstånd utarrenderadt och i arrendekontraktet häradshöfding förbehållits rätt till bostad eller andra förmåner, han eller hans efterträdare bibehålles dervid under arrendetiden;

c) att staten, då den från häradshöfding eller häradshöfdings sterbhus öfvertager boställe, som af häradshöfdingen hitintills eller vid dödsfallet beboddes, efter värdering vid laga syn, jemväl öfvertager sådana å bostället befintliga, indelningshafvaren tillhöriga åbyggnader, som af Synerätten anses vara för bostället nyttiga; och

- d) att vederbörande tingslag förbehålles rätt att utan annan afgift, än den, som möjligen redan nu kan erläggas, till tingsplats och bostadslägenhet för domaren fortfarande använda hvad nu af boställets mark för sådant ändamål begagnas;
- 2:o) att för tiden från 1875 års början, i stället för öfriga anslag, hvilka för närvarande under hvarjehanda titlar till häradshöfdingarne utgå, såsom boställsränta, boställsersättning, boställspenningar, tingsgästningspenningar samt ersättning för domarenäst, för mi-stade bötesandelar och för exproprierad boställsjord, å riksstaten uppföras, dels för hvarje domsaga lön 4,500 riksdaler och dels för hvarje domsaga tjänstgöringspenningar och för vissa domsagor, i hvilka sportlerna anses icke blifva tillräckliga till förvaltningsomkostnadernas bestridande, förvaltningsbidrag till följande belopp:

För Domsagor under Svea Hof-Rätt.

	Tjenstgöringspenningar.		Förvaltningskostnadsbidrag.	
1. Norra Roslags	1,600	—	—	—
2. Mellersta Roslags	700	¹⁾	—	—
3. Södra Roslags	2,000	—	400	—
4. Stockholms läns vestra	1,400	—	—	—
5. Södertörns	1,400	—	—	—
6. Upsala läns norra	2,000	—	300	—
7. Upsala läns södra	1,200	—	—	—
8. Upsala läns mellersta	1,400	—	—	—
9. Kungadömets	2,200	—	500	—
10. Lifgedingets	1,400	—	—	—
11. Gotlands södra	600	²⁾	—	—
12. Gotlands norra	200	³⁾	—	—
13. Östersysslets	2,100	—	500	—
14. Mellansysslets	1,200	—	—	—
15. Södersysslets (Gillbergs och Näs härader)	1,700	—	200	—
16. Nordmarks	2,100	—	200	—
17. Fryksdals	2,500	—	—	—
18. Jösse	1,300	—	—	—
19. Elfdals och Nyeds	3,400	—	1,000	—
20. Vester-Nerikes	2,200	—	300	—
21. Öster-Nerikes	1,500	⁴⁾	—	—
22. Lindes	1,500	—	—	—
23. Nora	1,800	—	—	—
24. Vestmanlands södra	1,000	—	—	—
25. Vestmanlands vestra	1,000	—	—	—
26. Vestmanlands norra	1,000	—	—	—
Transport	40,400	—	3,400	—

¹⁾ Detta belopp är minskadt med 400 R:dr; hvarmed sportelinkomsterna i domsagan anses öfverstiga förvaltningskostnaderna.

²⁾ Af enahanda grund minskadt med 500 R:dr.

³⁾ Af enahanda grund minskadt med 1000 R:dr.

⁴⁾ Af enahanda grund minskadt med 500 R:dr.

		Tjenstgöringspenningar.		Förvaltningskostnadsbidrag.	
	Transport	40,400	—	3,400	—
27.	Vestmanlands östra	1,500	—	—	—
28.	Österdalarnes	3,400	—	1,000	—
29.	Hedemora	1,600	—	—	—
30.	Falu	1,500	5)	—	—
31.	Vesterdalarnes	3,400	—	500	—
32.	Gestriklands	3,000	—	—	—
33.	Norra Helsinglands	3,300	—	—	—
34.	Vestra Helsinglands	1,700	—	—	—
35.	Södra Helsinglands	2,300	—	—	—
36.	Medelpads	2,500	—	600	—
37.	Södra Ångermanlands	3,100	6)	—	—
38.	Norra Ångermanlands	2,400	7)	—	—
39.	Norra Jemtlands	2,600	—	—	—
40.	Södra Jemtlands	1,600	—	500	—
41.	Vesterbottens södra	2,600	—	500	—
42.	Vesterbottens norra	1,800	—	—	—
43.	Vesterbottens mellersta	1,200	—	—	—
44.	Norrbottens södra	3,500	—	1,000	—
45.	Norrbottens norra	3,000	—	600	—
	Summa	86,400	—	8,100	—
För domsagor under Göta^{ns} Hof-Rätt.					
46.	Kinda och Ydre härads	1,100	—	—	—
47.	Björkekind, Östkinds, Lösings, Bråbo och Memmings härads	1,400	—	—	—
48.	Lysings och Göstrings härads	1,300	—	—	—
49.	Åkerbo, Bankekind och Hanekinds hä- rads	1,100	—	—	—
50.	Wifolka, Walkebo och Gullbergs härads	1,200	—	—	—
	Transport	6,100	—	—	—

5) Detta belopp^a är minskadt med 300 R:dr; hvarmed sportelinkomsterna i domsagan anses öfverstiga förvaltningskostnaderna.

6) Af enahanda grund minskadt med 400 R:dr.

7) Af enahanda grund minskadt med 500 R:dr.

	Tjenstgörings- penningar.	Förvaltnings- kostnadsbidrag.
Transport	6,100	—
51. Finspånge läns	1,300	—
52. Aska, Dals och Bobergs härads	1,500	—
53. Hammarkinds och Skärkinds härads	1,300	500
54. Westra härads	700 ⁸⁾	—
55. Östra härads	1,200	—
56. Östbo och Westbo härads	2,100 ⁹⁾	—
57. Tvetå, Wista och Mo härads	1,200	—
58. Norra och Södra Wedbo härads	1,400	—
59. Östra Wärends	3,000	—
60. Vestra Wärends	2,600	—
61. Sunnerbo härads	1,100 ¹⁰⁾	—
62. Norra och Södra Tjusts härads	2,000	800
63. Aspelands och Handbörds härads	2,400	—
64. Sevedes och Tunaläns	1,600	—
65. Norra Möre och Stranda härads	1,200 ¹¹⁾	—
66. Södra Möre härads	2,700 ¹²⁾	—
67. Ölands	2,400	—
68. Halmstads, Höks och Tönnersjö härads	1,100 ¹³⁾	—
69. Årstads, Faurås och Himble härads	2,000	—
70. Wiske och Tjäre härads	1,800 ¹⁴⁾	—
71. Askims, Vestra och Östra Hisings samt Säfvedals härads	1,800	—
72. Inlands	1,900	400
73. Orousts och Tjörns	200 ¹⁵⁾	—
74. Norrvikens	1,700 ¹⁶⁾	—
Transport	46,300	1,700

⁸⁾ Detta belopp är minskadt med 500 R:dr; hvarmed sportelinkomsterna i domsagan anses öfverstiga förvaltningskostnaderna.

⁹⁾ Af enahanda grund minskadt med 500 R:dr.

¹⁰⁾ Af enahanda grund minskadt med 1,000 R:dr.

¹¹⁾ Af enahanda grund minskadt med 800 R:dr.

¹²⁾ Af enahanda grund minskadt med 600 R:dr.

¹³⁾ Af enahanda grund minskadt med 1,000 R:dr.

¹⁴⁾ Af enahanda grund minskadt med 800 R:dr.

¹⁵⁾ Af enahanda grund minskadt med 1,000 R:dr.

¹⁶⁾ Af enahanda grund minskadt med 1,000 R:dr.

		Tjenstgöringspenningar.		Förvaltningskostnadsbidrag.	
	Transport	46,300	—	1,700	—
75.	Sunnervikens	1,700	¹⁷⁾	—	—
76.	Marks, Wedens och Bollebyggds härads	3,500	—	—	—
77.	Flundre, Wäne och Bjerke härads	1,400	—	—	—
78.	Kinds och Redvägs härads	2,900	—	—	—
79.	Wättle, Ale och Kullings härads	1,400	¹⁸⁾	—	—
80.	Ås och Gäseneds härads	800	¹⁹⁾	—	—
81.	Nordals, Sundals och Walbo härads	2,600	—	—	—
82.	Tössbo och Wedbo härads	1,300	²⁰⁾	—	—
83.	Åse, Wiste, Barne och Laske härads	1,500	²¹⁾	—	—
84.	Kinnefjerdings, Kinne och Kållands härads	1,500	—	—	—
85.	Skånings, Wilske och Walle härads	1,800	—	—	—
86.	Gudhems och Kåkindes härads	1,500	—	—	—
87.	Wartofta och Frökinds härads	1,900	—	—	—
88.	Norra Wadsbo	1,400	—	—	—
89.	Södra Wadsbo	1,200	²²⁾	—	—
	Summa	72,700	—	1,700	—
För domsagor under Hofrätten öfver Skåne och Blekinge.					
90.	Listers härads	1,500	—	—	—
91.	Bräkne härads	1,300	—	—	—
92.	Östra härads	1,700	—	—	—
93.	Medelstads härads	2,500	²³⁾	—	—
94.	Ingelstads och Järrestads härads	1,300	²⁴⁾	—	—
	Transport	8,300	—	—	—

¹⁷⁾ Detta belopp är minskadt med 800 R:dr; hvarmed sportelinkomsterna i domsagan anses öfverstiga förvaltningskostnaderna.

¹⁸⁾ Af enahanda grund minskadt med 500 R:dr.

¹⁹⁾ Af enahanda grund minskadt med 800 R:dr.

²⁰⁾ Af enahanda grund minskadt med 900 R:dr.

²¹⁾ Af enahanda grund minskadt med 400 R:dr.

²²⁾ Af enahanda grund minskadt med 400 R:dr.

²³⁾ Af enahanda grund minskadt med 900 R:dr.

²⁴⁾ Af enahanda grund minskadt med 500 R:dr.

		Tjenstgöringspenningar.	Förvaltningskostnadsbidrag.	
	Transport	8,300	—	—
95.	Willands och Östra Göinge härads	2,100	25)	—
96.	Allbo och Gårds härads	1,600	26)	—
97.	Vestra Göinge härads	2,100	—	—
98.	Norra och Södra Åsbo samt Bjäre härads	2,400	27)	—
99.	Skytts och Oxie härads	1,500	—	—
100.	Färs och Frosta härads	1,700	28)	—
101.	Rönnebergs, Onsjö och Harjagers härads	2,000	29)	—
102.	Luggude härads	1,200	30)	—
103.	Bara och Torna härads	1,200	31)	—
104.	Herrestads, Ljunits och Wemmenhöggs härads	800	32)	—
	Summa	24,900	—	—

25) Detta belopp är minskadt med 500 R:dr; hvarmed sportelinkomsterna i domsagan anses öfverstiga förvaltningskostnaderna.

26) Af enahanda grund minskadt med 300 R:dr.

27) Af enahanda grund minskadt med 800 R:dr.

28) Af enahanda grund minskadt med 1,000 R:dr.

29) Af enahanda grund minskadt med 600 R:dr.

30) Af enahanda grund minskadt med 600 R:dr.

31) Af enahanda grund minskadt med 600 R:dr.

32) Af enahanda grund minskadt med 800 R:dr.

3:o att, sedan nya lönegleringen trädt i verksamhet, härads höfding, som åtnjuter fullständig ledighet från utöfning af sitt embete, skall till vikarien afstå tjenstgöringspenningar, sportler och förvaltningskostnadsbidrag för tjenstledighetstiden, såvida ej, i det fall att ledigheten ej öfverstiger sex månader, härads höfdingen, efter Hofrättens medgifvande, med vikarien träffat aftal om dennes aflöningsvilkor; samt

4:o att såsom godtgörelse för den genom lönegleringen uppkommande minskning i inkomster följande härads höfdingar tillerkännes under deras återstående tjenstetid ett personligt årligt

anslag af statsmedel, nemligen Carl Reinhold Kökeritz 911 riksdaler, Daniel Fehrman 1,625 riksdaler, John Abraham Tornerhjelms 3,090 riksdaler och Gustaf Adolf Montén 1,526 riksdaler; och anser Kongl. Maj:t att dessa belopp böra å allmänna Indragningsstaten uppföras.

I händelse Riksdagen antager detta förslag, vill Kongl. Maj:t på det sätt ändra Förordningen den 30 November 1855 om expeditionslösen, att från 1875 års början för Häradsrätterna blifva gällande följande sportelsatser:

för *afskrift* med vidimation, hvarje ark 50 öre;

- » *bevis*, vederhäftighets-, ehvad det angår en eller flere personer, 1 riksdaler;
- » *bevis*, lagfarts- eller fastebref, 1 riksdaler utan afseende å köpeskillings belopp; börande dessa sportelsatser, i händelse af ny lagfartsförordning, underkastas den jemkning som deraf påkallas;
- » *bevis*, annat, hälften af nu gällande sportelsatser, utom hvad angår bevis om inlemnande och inregistrering af bouppteckningar, för hvilka bevis lösen är 50 öre utan afseende på den behållning som finnes i boet; kommande lösen för bevis om meddelande af andra och tredje uppbudnen å fast egendom ej att vid Häradsrätten debiteras eller uppbäras;
- » *instrument* öfver besigtning, värdering m. m., 1 riksdaler för första arket och 50 öre för hvarje af de öfriga;
- » *kallelse* å Kronans Ombudsman eller å borgenär i konkursmål, 25 öre;
- » *protokoll*, 1 riksdaler för första arket och 50 öre för hvarje af de öfriga;
- » *resolution*, tergal- eller *definitivt* beslut, tecknad å ingifven handling, 1 riksdaler;
- » *stämmning*, *offentlig*, 75 öre;
- »   »   *annan*, 1 riksdaler;

detta allt under förutsättning att nedsättning af sportelsats utaf Riksdagen utjemnas genom en motsvarande utgift för stämpelpapper.

Enligt förestående förslag skulle till häradshöfdingarne i 104 domsagor utgå

lön med sammanräknadt	R:dr 468,000.
tjenstgöringspenningar	» 184,000.
och förvaltningsbidrag	» 9,800.

Summa R:dr 661,800.

Sedan regleringen blifvit till fullo genomförd, skulle, på sätt inhemtas af en bland handlingarne befintlig uträkning, hvilken dock, oafsedt

den anmärkta misräkningen å 100 riksdaler, blott upptager 103 domsagor och förutsätter någon inkomst af stämpelpapper å vanliga stämningar samt vederhäftighetsbevis, statsverkets kostnader utöfver dess inkomster derigenom ökas med endast 4,193 riksdaler eller, om den 104:de domsagan inräknas, med 8,893 riksdaler. Härtill kommer ytterligare kostnad för tillverkning och försäljning af stämpelpapper till högre belopp än förut. Å andra sidan befrias statsverket från utgifvande af ersättning till häradshöfdingarne för mistade bötesandelar med 6,022 riksdaler, som ej ingått i oförmälda beräkning, hvarjemte de indragna boställena, då de för statsverkets räkning på längre tid utarrenderas, utan tvifvel komma att lemna högre inkomst, än den som häradshöfdingarne, enligt komiterades beräkning, af dem hemtat.

De till detta ärende hörande handlingar skola tillhandahållas det Utskott, till hvares handläggning detsamma varder af Riksdagen öfverlemnadt; Och förblifver Kongl. Maj:t Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Axel Adlercreutz.

Transsumt af Protokollet öfver Justitie-departements-ärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott Onsdagen den 31 December 1873,

i närvaro af:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Adlercreutz*,
 Hans Excellens, Herr Statsministern för utrikes ärendena *Björnstjerna*,
 Statsråden: *Bredberg*,
               Berg,
               Friherre *Leijonhufvud*,
               Wærn,
               Wennerberg,
               Bergström,
               Friherre *Alströmer*,
               Weidenhielm.

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern anmälde i underdånighet:
 1:o. Riksdagens underdåniga skrifvelse den 13 Maj 1868, deri Riksdagen af anförda orsaker anhållit, att Kongl. Maj:t måtte låta undersöka och utreda, om och på hvad sätt det nu med vissa tjenstebefattningar förenade aflönings sättet medelst expeditionslösen eller andra sportler skulle, till båtnad för det allmänna, kunna helt och hållet eller till någon del afskaffas;

2:o. Riksdagens underdåniga skrifvelse den 12 Maj 1868 med anhållan att Kongl. Maj:t täcktes låta tillse, huruvida de åt civile embets- och tjenstemän upplåtna boställen må, i den mån sådant författningens ligit kunde ega rum, till statsverket indragas, samt att Kongl. Maj:t, efter vederbörandes hörande, behagade föreslå Riksdagen de vilkor och bestämmelser, som i sammanhang med indragningen lämpligen borde iakttagas; i anledning af hvilken framställning, för så vidt densamma afser de åt häradshöfdingarne upplåtna boställen, underdåniga utlåtanden blifvit afgifna af rikets Hofrätter samt Kammar-kollegium;

3:o. Komiterades för utarbetande af förslag till ny reglering af häradshöfdingarnes löneförmåner underdåniga skrifvelse den 5 inneva-

rande månad, hvarmedelst öfverlemnats betänkande med förslag till sådan reglering jemte tillhörande beräkningar och öfversigter samt de särskilda meningar, två af komiterade afgifvit;

4:o. Särskilda af Nordmarks, Näs och Gillbergs häradsboer i underdånighet gjorda ansökningar om Södersysslets domsagas fördelning i två domsagor, hvilka skulle bestå, den ena af Nordmarks härad samt den andra af Näs och Gillbergs härader, öfver hvilka ansökningar tillförordnade domhafvanden i domsagan, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Wermlands län och Svea Hofrätt inkommit med infordrade underdåniga utlåtanden; äfvensom ofvanbemälda komiterade afgifvit särskildt yttrande angående erforderlig lönerreglering för vederbörande domare för det fall att Södersysslets domsaga skulle på oförmälda sätt delas.

Hans Excellens anförde härefter följande:

»För härads höfdingarne utgöres den förnämligaste inkomsten för närvarande af sportler — — — — — än dem, som härads höfdingarne enligt komiterades beräkning af dem hemtat.»

Uppå tillstyrkan af Stats-Rådets öfrige ledamöter, behagade Hans Maj:t Konungen bifalla hvad Hans Excellens Herr Justitie-statsministern sålunda hemställt och föreslagit; i följd hvaraf till Riksdagen skulle aflåtas nådig Proposition med förslag till ny reglering af härads höfdingarnes löneförmåner af den lydelse, bilagan till detta protokoll utvisar; hvarjemte, i enlighet med Stats-Rådets nu uttalade mening, Hans Maj:t Konungen beslöt, att de personliga årliga anslag af statsmedel, som, på sätt ofvan förmäles skulle tillerkännas Härads höfdingarne Kökeritz, Fehrman, Tornerhjelm och Montén under deras återstående tjenstetid, borde å allmänna indragningsstaten uppföras, samt utdrag af protokollet i denna del öfverlemnas till Finans-departementet, på det att berörda förhållande må vid förslaget till reglering af Nionde Hufvudtiteln iakttagas.

Ex protocollo
N. Becker.